

zeti tanács kezére került, kenderesi birtokára vonult vissza. Itt érte a kommunizmus kitörése, mire Szegedre ment és Károlyi Gyula gróf kormányában hadügyminiszterséget vállalt, egyúttal pedig megkezdte a nemzeti hadsereg megszervezését. Károlyi Gyula lemondása után a nemzeti hadsereg fővezére lett, majd a bolsevisták bukásakor a nemzeti hadsereget a Dunántulra vezette, honnan a román megszállás után 1919 november 16-án Budapestre vonult és a rendfenntartás munkáját átvette. Ujabb érdemeiért az 1920 február 16-án összeült, az általános titkos. nőkre is kiterjedő választójog alapján megválasztott nemzetgyűlés március 1-én Magyarország kormányzójává választotta.

Ünnepi beszéd a Kormányzó Ur névünnepére

Kedves Gyermekeim!

Van az esztendőnek egy napja, ami ünnep a családban. Megélénkül ilyenkor a ház tája, nagy a sürgés-forgás mindenütt: hiszen ma van a család fejének, az édesapának névnapja, névünnep. Ez a nap a legszebb ünnepek egyike a családban. Miért? Gondoljatok csak vissza, — gyermekeim, a ti édesapátok névünnepére. Ugy-e, hogy felderül ilyenkor a ház? Ünneplőbe öltözik mindenki, mindenkinek van egy-egy pár jó szava, szívből való jókívánsága az édesapa számára. Az év háromszázhatvanöt napjából háromszázhatvannégyen ő viseli a család gondját, ezen a háromszázhatvanötödiken mi, a család tagjai szeretnénk róla gondoskodni. Hogyan? Az édesanyánk már kora hajnaltól ott sűrög-forong a konyhában: édesapánk legizesebb falatjait készíti, — persze titokban, hogy meglepetés legyen. De titkolózunk mi is valamennyien, mert mindnyájunknak van valami rejtett célja, amivel meg szeretnénk lepni e napon az édesapánkat. Az egyik gyermek egy szép felköszöntőt tanulgat már napok óta, — amikor senki sem látja. A másik már tegnap bejárta a határt virágért, hogy azt adja át sugárzó arccal e napon édesapjának. Ki ezzel, ki azzal, de mindenkinek kedveskedni akar e napon annak a jóságos édesapának, akinek mi vagyunk legnagyobb kincse, legszeretettebbje a világon!

Ma, Miklós napján is ilyen örömet érzünk szívünkben, gyermekek! Névünnep van a mi nagy magyar családnak, a magyar nemzetnek. Édesapánknak, a legelső magyar embernek: nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó urunknak van ma nevénapja. Jól mondtam? Valóban a kormányzó ur a mi édesapánk? Igen!

Mit csinál az édesapa? Kenyeret keres — mondjátok rá, tudom. Kenyeret keres. De tudjátok-e gyermekek, mi az a kenyérkereset? Munka, erőfelfejtés, a család fenntartása, a mindennapi kenyér gondjának viselése, a ruha-, cipő, könyv és minden, ami a családnak kell, ebben a szóban van benne: kenyérkereset! Ha egy fillér kell akármelyik családtagnak, azt mind az édesapa dolgozza meg, azért ő küzd. De a jó édesapa szívesen is teszi ezt családjáért.

Az édesapa azonban többet is tesz a kenyérkeresetnél. Amikor elfogy a kenyér, kenyért, amikor beteg valaki, orvosért kell menni, annak orvosság is kell, mindezekre pedig pénz szükséges. A kenyérkereset tehát aggodó szeretettel járul, féltő gondoskodás, hogy meg legyen a családnak mindene. Mit ad még az édesapa családjának? Szeretetet. Mégpedig egyformán ad mindenkinek, aki családjában van. Nem tesz különbséget köztetek, egyformán szeret mindnyájatokat, és ha mégis olykor-olykor valakit jobban szeret, az mindig a leggyengébb, a legkisebb, a leggyámoltalanabb. Ime, ez az édesapa, gyermekeim.

Ami az édesapa a családban, az a Kormányzó Ur a mi hazánkban. Ő is édesapa, még hozzá egy sokkal nagyobb családnak édesapja: minden magyar emberé. Neki is gondja van mindenre, mint az édesapának és még hozzá neki hány száz és ezer magyar családról kell gondoskodnia! Ő is aggódik értünk, ő is éppen úgy szeret mindnyájunkat, mint az édesapa gyermekeit, hiszen azt mondtam, hogy édesapánk. De ő is úgy van vele, hogy legjobban azért mégis a leggyengébbeket, a legjobban rászorulókat szereti. Azokat gyámolítja, azokat gondozza igazán.

De másért is tisztelnünk, szeretnünk kell Kormányzó Urunkat, gyermekek! Mit adott ő nekünk, magyar családjának? Kérdezzétek csak meg otthon édesapátokat! Ő adott békét, amikor körülöttünk a világon mindenhol harcok, küzdelmek voltak. Neki köszönhetjük, hogy itt ma még — ha csonkán is, — de magyarok lehetünk, hogy van még hazánk: Magyarország! Neki köszönhetjük azt, hogy szét nem szaggattak teljesen, hogy el nem temettek bennünket örökre a körülöttünk ármánykodó és prédára leső szomszédok. Mert azt akarták, gyermekeim! Szét akarták osztani édes hazánk testét úgy, hogy többé ne legyen Magyarország a világon! Hogy ez nem sikerült: azt a mi jó Kormányzó Urunknak köszönhetjük.

A mi jó Kormányzó Urunk nem született uralkodónak, népek fejedelmének, ma mégis ő a legelső magyar ember a hazában. Hogy lehet ez? Mi tette őt Magyarország kormányzójává, gyermekek? Ha ő csak úgy szeretne volna a hazát, ahogy a hős katonák a háboruban, akik bátorságukért, hősiességükért vitézségi érmet kaptak parancsnokuktól, akkor derék, vitéz katona lett volna, de még nem méltó arra a nagy méltóságra, amit visel. Vitéz volt Horthy Miklós is, hiszen annyi kitüntetést kapott bátorságáért, mint senki más. Tanult, okos ember volt talán, aki nagy tudá-

sával volt méltó erre a kitüntetésre? Valóban nagy tudásu ember a mi Kormányzó Urunk, de a tudósokat, a nagy tudásu embereket azért még nem teszik meg kormányzónak, mert ehhez a nagy tudáson kívül más is kell. Mi kell még hozzá a vitézségen, nagy tudáson kívül? Az, ami a Kormányzó Urunkban megvan: önfeláldozó hazaszeretet, amely nemcsak harcolni tud a hazáért, nemcsak tanulni tud érette, hanem vezérnek való tehetsége is van, aki méltó arra, hogy egy nemzet élére állva, azt vezesse, kormányozza, atyai gondjaiba vegye. Benne megvan a legvitézebb harcosok bátorsága, a nagy tudósok bölcsesége, de ezeken felül megvan benne a vezéri tehetség is. Így, ez a három nagy képesség tette őt méltóvá arra, hogy Magyarország kormányzója legyen.

Am ez a nagy és diszes méltóság nagy gondokkal, szinte önfeláldozó munkával is jár. Ugy-e, gyermekek, a ti édesapátok egész nap dolgozik, csak hogy meglegyen mindenetek, amire szükségetek van. Gondoljátok csak el, mennyit kell dolgoznia, mennyi mindenre kell gondolnia a mi Kormányzó Urunknak, akinek nemcsak a mi kis családunk, a mi egész községünk, hanem az egész ország minden családja, minden községe, minden magyarja egyformán gyermeke, családtagja. Ezért kell tisztelnünk, szeretnünk a mi jó Kormányzó Urunkat.

De milyen nap is van ma, gyermekek? Tudom, hogy alig várátok már a jó Mikulást! Mert hiszen a jó Mikulás bácsi arról nevezetes gyermekországban, hogy ilyenkor, Mikulás napján megajándékozza a jó gyermekeket. Nem véletlen, hogy a mi jó Kormányzó Urunk névünnepe is ezen a napon van. Nincs az országban még egy olyan magyar, aki úgy szeretné, úgy segítené, úgy pártolná az elesetteket, a nélkülözőket, a szegényeket, mint ő. Bizonyosan hallottátok már hírét a Horthy Miklósné nyomorenyhítő tevékenységnek? Ki végzi ezt a munkát? A mi jó Kormányzó Urunk felesége, életpárja. Mit csinál ez a jólelkű nagyasszony? Összegyűjti nagy-nagy szeretettel a kis és nagy ajándékokat, amiket a jószívű emberek adnak a szegények számára, s azokat szétosztja azoknak, akik rászorultak. Áldják is érte a szegények, akiket ezerszámra ruház fel télviz idején, akiknek meleg szobát varázsol a dermesztő téli hónapokban, akiknek odateszi asztalára a nélkülözőtt mindennapi kenyeret. Mindezt a mi Kormányzó Urunk felesége végzi, ám nem tehetné így, ennyire szívéből-lelkéből, ha nem támogatná ebben a munkájában férje, a Kormányzó Ur!

Látjátok, gyermekeim, ezért kell szeretnünk jó Kormányzó Urunkat!

Édesapánk névünnepeén jót kívánunk neki, erőt, egészséget, boldogságot és azt kérjük tőle, hogy szeressen bennünket továbbra is, mint eddig. Mit kívánjunk ma a mi jó Kormányzó Urunknak? Küldjünk egy szívből-lélekből fakadó fohászt a jó Istenhez, hogy adjon neki erőt, egészséget még sok-sok esztendőn át, hogy az ő biztos keze vezethesse édes hazánk kormányát. De kérjük a jó Istentől azt is, hogy áldja meg boldogsággal itt és majdan a má-

sik világon is azért az értünk végzett sok-sok fáradságért és a reánk ontott nagy szeretetért, amelyet nem szünt meg értünk adni, áldozni. És végül... fohászkodjunk Istenhez, hogy engedje megérnie Kormányzó Urunknak azt, mindnyájunk vágyát: édes hazánk, Magyarország felvirágzását, feltámadását!

Hadurhoz!

Szállva-száll a lelkem, szárnyait kitérve,
Bátor szökkenéssel, csillag-magasságba...
És az égi király trónjánál megállván,
Szent hitet tészem ott az Ur zsámolyánál:

„Megjelentem Uram, jelentéstételre,
Engedj állva szólnom, nem pedig térdelve.
Büszkén hordott fővel járhatunk mi mindig,
Horthy vitézihez emelt homlok illik.

Te hatalmas Hadur! Nyíltan szólok, bátran:
Él még elég magyar e megnyírbált országban,
Aki szíve vérét adná oda érte,
Hogy e nemzet újra régi fényét érje!

Hogy ez ország újra boldog népet lásson,
Kárpátokon s lenn a nagy magyar pusztákon...
Egyért dobog szívünk, semmiért se másért,
Árva Magyarország feltámadásáért.

Te hatalmas Hadur! Engedd meg, óh, engedd,
Hogy elérje álmát a Te vitéz néped,
Mert szent a mi célunk s holmi hitvány bérért
Tudod, nem adjuk mi oda szívünk vérét.

Harcutereken mindig az volt a jelszavunk,
Hova állítottak, mi ott is maradunk...
Dacolunk a vésszel, dörgő gránittűzzel,
Ámde a helyünkről minket az sem űz el!

Mert nagy célért küzdünk... az lobog mint máglya
A mai keserves sötét éjtszakába,
Tenger akadályon ez a szent cél vezet...
Mi nem hagyjuk helyünk és nem az ezredet!...

Csak ha Horthy Miklós azt mondja, hogy rajta!
Akkor megindulunk elszánt, szent rohamra,
Akkor botot, mankót, kaszát ragad minden...
Magyarok Istene, hidd el nekünk, hidd el!